Mājas Draugs

6. GADS JŪLIJS, 1955 7./62./NR.

A. Bērziņš - Lai Dievs mūsu sludināšanai atvērtu durvis (Kol. 4,3)

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
THE LIBRARY

ELZA ĶEZBERE

Dievs mīlestībā jāsastop

MANS DIEVS, TOS VĀRDUS KAUT ES PRASTU,
KĀ TAVU MĪLESTĪBU TEIKT!
TU VIEGLU DARI BĒDU NASTU,
AR GAISMU MĀCI TUMSU VEIKT.
SĪSDZĪVES VĒTRĀS, NEGAISOS
ES TAVAI BALSIJ UZTICOS.

TU STIPRĀ KLINTS, PIE KĀ ES TVEROS,
KAD POSTA DZEĻMĒ LAIVA GRIMST.
ES TAVU ZVAIGZŅU KRUSTĀ VEROS,
UN VĀJUMS ZŪD, UN ŠAUBAS RIMST.
TU ESI SPĒKS UN DROŠUMS MUMS.
TU MŪSU MIERS UN PATVĒRUMS.

MANS DIEVS, TU DZĪVAIS ŪDENS SLĀPĒS,
TU PIEKUSUŠAM SAPNIS MAIGS,
UN LAIMES BRĪDIS DZIĻĀS SĀPĒS -
KĀ SIMTIEM SAUĻU SPĪD TAVS VAIGS.
TAVS VĀRDS LAI MŪZOS SLAVĒTS TOP:
DIEVS MĪLESTĪBĀ JĀSASTOP.

MĀC. K. FREIMANIS

PAZAUDĒTA DZĪVE

Lk. 16,19 sek.

PASAULĒ ir pretstati: prieks un bēdas, naids un mīlestība, jaunība un vecums, diena un nakts. Par pretstatiem cilvēku dzīvē un pēc nāves likteņos runā arī Jēzus stāsts par bagāto vīru un nabaga Lācaru: pazudis un izglābts. Divi cilvēki, divas pilnīgi dažādas dzīves un divi dažādi likteņi. Un, kad zemes dzīves robeža pārkāpta, zemes lietas atmirdz pavisam citā gaismā. Debesīm ir cits vērtējums. Dzīve, kas likās bagāta, izrādās pazaudēta, un dzīve, kas likās pazaudēta, izrādās pārpārim bagāta. Līdz ar to ir pacelts lielais jautājums: kas ir pazaudēta dzīve?

a) pasaules un
b) debesu skatījumā.

1. Drūma zemes dzīves aina atklājas evaņģelija stāstā. Cilvēks - nabags, nelaimīgs un slims. Nav viņam vairāk ko zaudēt. Nav neviena, kas palīdzētu. Nav žēluma cilvēkos. "Un suņi nāca un laizīja viņa vātis". Tie ir viņa draugi. Un viņš pats - kā sunītits pie bagātnieka durvīm, izsalcis, uzlasa drusciņas, kas nokrīt no bagātnieka galda. Tad kādu dienu viņu atrod mirušu. Viņu aprok kaut kur pie citiem nabadziņiem. Pazaudēta dzīve.

Pilnīgs pretstats ir otra vīra dzīve. Tā rit gludi kā upe līdzenumā. Bez lielām rūpēm un sarežģījumiem. Lepnajā namā allaž valda līksmība. Tur netrūkst nekā. Visa pa pilnam. Kas bagāts, tas godāts un sabiedrībā labi ieredzēts. Pie pilnas bļodas draugu daudz. Nāve tomēr nesaudzē nevienu. Vislielākā bagātība nespēj viņu piekukuļot. Jāšķiras no zemes labumiem arī bagātajam vīram. Liels cienītāju pulks viņu pavada cildinošām pateicības runām. Vai tas nav pilnvērtīgas dzīves paraugs?

Zemes dzīve vēl šodien pilna šādiem pretstatiem. Baltās dienas mainās ar nebaltajām. Nabadzība, slimība var izsviest cilvēku uz ielas arī pārtikušā zemē. Maz līdzjūtības tad atradīsim citu sirdīs. Dzīvojot mierā un labklājībā cilvēka sirds nereti paliek cieta un nejūtīga, kā jau bagāta vīra sirds. Par to, ko atrod ielas malā pakritušu, arī šodien vēl pasaules spriedums allaž būs nesaudzīgs: pazudis cilvēks, pazaudēta dzīve.

Latvju jauneklis šejienes lielpilsētā sapinies ar ļauniem draugiem, piedalījies laupīšanā, draud mūža ieslodzījums. Vai tā nav jau jaunībā pazaudēta dzīve? Nāk prātā Blaumaņa "Pazudušais dēls." Saimnieka dēlam Krustiņam nav spēka celties, nav spēka noturēties godīgā ceļā. Tēva lode izdzēš viņa dzīvības liesmu - pazaudēta dzīve. Bet ne katra dzīve, kas pasaules acīs šķiet pazaudēta, ir pazaudēta arī debesu skatījumā.

2. Tā mēs nonākam pie Jēzus stāsta otrās daļas. Kas ir pazaudēta dzīve? Pazaudēta dzīve ir tā, kuŗa nav plaucējusi ziedus mūžībai. Cilvēks nav atdarījis savas sirds durvis Pestītājam. Kristus klauvē pie katra cilvēka sirds durvīm, vienalga, vai tu dzīvo pārpilnībā un greznībā, vai esi pakritis, ceļmalā, bez spēka, zem grēka sloga, slimības sagrauzts, izsalcis un skumju skatu lūgdams pēc citu žēlastības. "Redzi, es stāvu pie durvīm un klaudzinu..."

Bagātais vīrs, domājams, nebija nekāds īpašs grēcinieks, vismaz pasaules acīs nē. Pasaules acīs viņš varbūt pat bija labdaris, kultūras un baznīcas atbalstītājs. Savu tiesu viņš atmeta arī nabagiem, trūkumcietējiem. Lācars taču pārtika no viņa galda druskām. Viņš nav arī neticīgs. Viņš turās pie tēvu ticības. Viņš ir lepns uz to, ka Ābramu, šo vareno Dieva vīru,

arī viņš var saukt par savu tēvu. Un tas jau šķiet galvenais - turēties pie Ābrama parašām, pie Ābrama ticības.

Bet kāpēc tad nu par viņa dzīvi mūžības vērtējumā skan briesmīgais vārds: "pazaudēta"? Kas ir viņa krišanas akmens? Tā ir viņa paša sirds. Kad nolaižas nāves priekškars, tad izrādās, ka nepietiek ar judaisko, varizējisko pašapziņu, lai nonāktu Ābrama klēpī. Ir vajadzīgs kas vairāk. Citāda sirds, sirds, kas atveras Dievam. Kā pavasaŗa saulē zieds. Sirds, kuŗa staro Kristus gaismā. Šai mūžības gaismai bija atvērusies nabaga Lācara sirds. Sāpēs un postā bija dzimušas ilgas pēc atpestīšanas. Kur dvēsele no dziļumiem sauc pēc Dieva, tur Viņš sūta savu Glābēju. Un kas Viņam vēris savas sirds durvis, tam Viņš ver debesu durvis. Zemes posts ir pārvērties mūžīgā svētībā. Kas likās pazudis, ir izglābts. Šīs zemes dzīve nav bijusi veltīga, tā ir guvusi savu piepildījumu.

Ir tikai divi zīmogi, ar kuŗiem Dievs mūžībā apzīmogo cilvēku dzīves apliecību. Un katrā zīmogā ir rakstīts tikai viens vārds: "pazudis" un "izglābts". Šos zīmogus drīkst lietot vienīgi Dievs. Pasaules spriedums daudzreiz ir aplams, pretējs Dieva spriedumam. Protams, neviens cilvēks nav bez grēka, un līdz ar to - pazušanas ceļā. Bet arī vētrā un negaisā, grēkā un maldos skan Kristus balss: "Naciet šurp pie manis!" Žēlastības vārti maldīgam nekad nav aizslēgti. Godīgais un dievbijīgais ķēniņš Dāvids krīt smagā grēkā, bet viņa sirds salūzt, atveras. Viņš meklē Dieva žēlastību un to arī atrod, kamēr viņa varenais priekštecis Zauls, dvēseles nemierā un mokās neredz cita ceļa, ka mesties uz sava šķēpa un darīt sev galu.

Mūsu mūža dienas rit strauji, un neviens nezin, kad pienāks vakars, kad "vīna kalna kungs" mūs aicinās. Gādāsim par to, ka ar mierīgu sirdi varam Viņa priekšā stāties. Pasaules lepnība un bagātība mūs lai neapstulbina. Nabadzība, posts un grēks lai mūs nesatriec. Pasaules spriedums lai mūs neatbaida. Kas pasaulei atmetams, Dievam var būt mīļš un pieņemams. Ir divi ceļi pasaulē - šaurais un platais. Ir divi vārti pēcgalā - šaurie un platie. Ir divi zīmogi Dieva rokās - pazudis un izglābts. Tāpēc iesim pa šauro ceļu, jo plats ir ceļš un plati ir vārti, kas ved uz pazušanu. Un lai Dievs dod, ka neskatoties uz maldiem un grēku, debesu vērtējums skanētu: "izglābts".

MĀC. A. VEINBERGS

LIELĀ PASAULE UN MAZĀ DVĒSELE

Mat. 16,26

IR brīnums, ka Jēzum ir vārdi, kas atbilst mūsu vajadzībām gadusimtus pēc tam, kad Viņš šai pasaulē tos teicis. Mēs rīkojam kultūras nedēļas, cildinām gara vērtības, ieteicam labas grāmatas, un Jēzus vārdi ir tie, kas vislabāk mūs vada cīņā par gara prioritāti pār matēriju. Tie ir vārdi, kas mums jārespektē, ja mēs vispār gribam par garu un kultūru runāt, citādi draud briesmas, ka mēs gan lietojam cildenus vārdus, bet tiem nav vairs satura. Kultūras vietā plaukst nekultūra. Cilvēcības vietā dzīvniecisms.

Vēl vienmēr ir spēkā un nav piepildīti vārdi, ko redzēju pēckaŗa Vācijas pirmajā lielajā starptautiskā izstādē, ka pasaules atdzimšanai jāsākas ar gara atdzimšanu.

Skalbe sacīja reiz neatkarīgajā Latvijā: "Vispirms mums bija jākļūst garīgi neatkarīgiem, lai sasniegtu valstisku neatkarību." Un atbildot uz jautājumu, kā stiprināt Latvijas neatkarību, Skalbe saka: "Izplatiet labas grāmatas," neaizmirsdams Bībeli minēt pirmajā vietā. Krietna grāmata palīdz tapt krietnam cilvēkam, un krietni cilvēki ir tautas un valsts pastāvēšanas labākais garants.

Neņemsim lietas pavirši.

Jēzus ved mūs dziļumos. Jēzus ir saskatījis, ka dvēsele un pasaule, tuvā un tālā ap mums, ne tikai nav viens un tas pats, bet viena ar otru atrodas it kā kādā klusā cīņā.

Ko var dot mums pasaule, ja mums zūd dvēsele! Mēs nebūsim šīs pasaules noliedzēji. Nebēgsim no viņas ar viņas priekiem un bēdām. "Šī pasaule tomēr ir labākā no visām iespējamām," izsaucas apgaismes laika filozofs Leibnics, un mēs tam varam tikai pievienoties. Jēzus šo pasauli uzskata kā uzdevumu savējiem. Atcerieties kristības pavēli: "Ejta pa visu pasauli un dariet par maniem mācekļiem visus ļaudis!" Un līdzībā par raugu Viņš liek mums būt aktīviem, saraudzēt, pārvarēt šo pasauli. Un citur - būt par sveci un sāli šai pasaulē. Ne otrādi. Mēs nedrīkstam krist par upuri šai pasaulei. Bet mēs krītam.

Ko mēs šai pasaulē meklējam?

Tik daudz viļinoša ap mums. Mēs gribam iemantot to. Iemantot pasauli. Mēs apskaužam tos, kam stipri elkoņi un kas tālu uz priekšu tiek šinī pasaulē. Mēs dzenamies pēc pasaules labumiem. Nauda un manta ir vērtības, ko caurmēra cilvēks redz pirmā vietā. Mēs meklējam prieku. Tas pārvēršas par bēdām, bet mēs skrienam uz to kā tauriņš uz uguns liesmu. Mēs iekārojam viņas godu un slavu. Cik daudzi negribētu būt Napoleoni, kas pasauli iekaro kaŗa zirgā, vai slaveni politiķi vai rakstnieki, kas viņu iegūst, cīnīdamies ar citiem ieročiem.

Ir vecs tēmats literātūrā, ko jaunā apstrādājumā sniedzis kāds latviešu rakstnieks fantastiskā novelē par dzejnieku, kas savā nesātīgā slavas kārē noslēdz līgumu ar nelabo. Viņa grāmatas bija siltas sirsnības apgarotas, bet neviens tās nelasīja. Viņam bija bagātas jūtas, bet nevienam tās nelikās vajadzīgas. Iegūt slavu, tas viņam likās vienīgais dziedinājums. Viņa vārds lai būtu katram zināms. Un te piestājās nospiestības brīdī kāds lepns kungs. Viņam ir viss, un viņš var dot visu. Slavu? Jā, var dabūt. Cik jāmaksā? Ak, gluži maz. Viņš gribētu saņemt pretī kaut ko visai mazvērtīgu. Dvēseli.

Pasaule tagad guļ pie viņa kājām.

Bet brīnums. Izrādās, ja svaru kausos liek vienā pusē visu, ko pasaule dod, visu, kas šķiet vērtīgs, kam liels svars un liela nozīme, un kā dēļ mēs pasaulē laužam šķēpus un sirdis, un otrā pusē kaut ko gaisīgu un netveramu, ko dažs tik viegli ar mieru pārdot vai izmainīt, savu nabaga dvēseli, - visa pasaule nevar atsvērt dvēseli.

Ko tas cilvēkam palīdz, kad tas iemanto pasauli, bet tam zūd dvēsele?!

Jēzus pats to piedzīvoja, pirms Viņa ceļš bija galīgi izšķīries. Velns Viņu veda augstā kalnā un rādīja Viņam visas pasaules valstis un viņu godību un teica: To visu es tev gribu dot, ja tu, zemē mezdamies, mani pielūgsi (Mat. 4,9.). Jūs zināt Jēzus atbildi? "Atkāpies, sātan, jo ir rakstīts: Tev būs Dievu savu Kungu vien pielūgt un viņam vien kalpot!"

Tu domā dažreiz, tu esi kungs. Bet tu nezini, kāds nožēlojams vergs tu esi. Jāņa atklāsmes grāmatā ir brīdinoši vārdi šinī ziņā: "Tu saki: es esmu bagāts bagātīgi, un man nav nekāda trūkuma, bet tu nezini, ka tu esi nelaimīgs, nožēlojams, nabags, akls un kails" (Jāņa atkl. 3, 17.).

Bagātais vīrs Jēzus līdzībā arī pievīlās, citas lietas pārāk augstu vērtēdams, ne dvēseli. "Ēd, dzer un priecājies, mana dvēsele," vīrs esot sev teicis, "tev ir lieli krājumi uz ilgiem gadiem." Bet Dievs viņam sacīja: "Tu bezprātīgais, šinī naktī no tevis atprasīs tavu dvēseli. Kam tad piederēs tas, ko tu esi sakrājis? " Un līdzība nobeidzas: "Tā iet tam, kas sev mantas krāj un nav bagāts Dievā."

Visbagātākie krājumi nav vienas dvēseles vērti.

Dvēseli pārdevušais dzejnieks domāja, nu viņš būs laimīgs. Slava, bagātība, it kā pat mīlestība, viss viņa rokās. Tikai kāds mazs sīkums trūka. Dvēseles.

Nav tādas vērtības, ar ko varētu dvēseli samaksāt. Pārāk lēti mēs viņu mēdzam iztirgot. Bet ko mēs īsti zaudējam? Kas ir dvēsele? - Cīņas lauks starp Dievu un velnu, atbild kāds dzīves gudrais. "Neķermeniska būte, kuŗai ir spēja uztvert, sajust, spriest, domāt, gribēt," tā aptuveni definē zinātnieks psihologs Pauls Dāle. Bet viņa kollēga Jurēvičs atsakās definēt. Viņš saka: "Patstāvīga, īpatnēja substanciāla rakstura nemateriāla reālitāte, kas nav novedama ne uz ko citu." Dzejiski viņš to sauc par valdnieci, kas nekad netiek laista viņai pienācīgā tronī. Mēs kristieši varētu sacīt - ticības, cerības, mīlestības mājvieta.

Ko tu vari par to dot?

"Dvēsele ir vārīgs staru trauks,
Kuŗā katrs tumsas stars lauž rētu.
Nes šo trauku mirdzošu un svētu
Cauri visai savai dzīvei, draugs!"

Zaudējot dvēseli, mēs zaudējam visu: pasauli, kuŗu mēs skatam caur dvēseles prizmu, tā ka tā kļūst ziepju burbulis, ilūzija, kas nedod nekā, ka tikai rūgtumu un vilšanos, un mēs pazaudējam sevi pašu. Tevis vairs nav, jo nav tavas dvēseles. Cerība izdziest, ticība nonīkst, mīlestība mirst.

Un ir tev tava dvēsele "mirdzoša un svēta," cik skaista tad kļūst pasaule, Dieva radītā un svētītā. Vērts dzīvot, mīlēt, ticēt, ciest. Saule, kalni, puķes atmirdz jaunā spožumā. Cilvēki mums nav vairs rīki, kāpnes slavas kāpienā, bet dārgas dvēseles tāpat kā mēs.

Jo dvēsele nav nekas cits kā Dieva dvaša, ko Viņš iepūta reiz zemes pītē, lai tā nebūtu vairs zeme, bet maza daļiņa no Viņa paša - Dieva.

PROF. K. KUNDZIŅŠ

DIEVA AVOTI

JĒZUS dziļdomīgā saruna ar zamariešu sievu, par kuŗu mums stāsta Jāņa evaņģelija 4. nodaļa, visos laikos saistījusi Jaunās derības lasītāja uzmanību. Katrā, kas tanī iedziļinājies, gan nevilšus būs radies jautājums: vai arī es par sevi varu teikt, ka zinu kas domāts ar šo "dzīvo ūdeni", un varu sevi pieskaitīt tiem laimīgajiem, kas sevī nes paŝdarbīgu avotu, "kas verd mūžīgai dzīvei? "

Ir daudz dzīves ceļu. Neviens no tiem neved visu laiku tikai pa "baltziedu druvām." Aizvien gadas posmi, kas drīzāk pielīdzināmi izkaltušam tuksnesim, kad vēl tikai reta puķe uzzied ceļa malā un, beidzot, neredz arī vairs tās. - Kāpēc gan skaisto laimes ziedu tik maz? jautā dvēsele. Un pretjautājums skan: Vai gan ne tāpēc, ka tos vairs neslaka dzīvā ūdens avoti?

Jēzus arī šinī gadījumā, kā to dara tik bieži, savu domu izteiksmei lieto līdzības tēlus, kas saistīti ar doto situāciju.

Nekur ūdenim nav tik izšķirīga nozīme, nekur tā trūkums tādā mērā neapdraud pašu eksistenci kā tropiskās un subtropiskās zemēs, kur vienīgi samērā īsajā "ziemas" periodā zemi veldzē regulārs lietus. Garajā vasaras periodā, turpretim, parasti gluži velti gaidīt uz šo "debesrasu." Vai brīnums, ka sakarā ar to visai dzīvībai draud panīkšana, pat iznīcība? Lai novērstu šos draudus, šo zemju cilvēki jau sirmā senatnē visādos veidos mēģināja nodrošināties ar ūdeni, lai tikai tā nepietrūktu dārziem un druvām, cilvēkam pašam un viņa kustoņiem. Viens no ūdens saglabāšanas veidiem bija cietajā klints iezī iecirstās ūdens tvertnes - cisternas, kuŗās centās uzkrāt lietus periodā zemei dāvināto veldzi. Tas līdzēja kādam laikam. Bet saules svelmē tas pamazām izgaroja vai kļuva nebaudāms.

Tāpēc ir saprotami, ka netika taupītas pūles, lai raktos dziļi zemē iekšā un beidzot uzraktu ūdeni, kas tik ātri neizsīkst. Tāda dziļa ūdens tvertne bija arī Jēkaba aka, pie kuŗas Jēzus sastapa zamarieti. Vēl tagad Palestinas apceļotājs, apmeklējot šo vietu, ar izbrīnu sevi jautā, kā gan prieks vairākiem gadu tūkstošiem cilvēks ar toreizējiem primitīvajiem līdzekļiem, urbdamies cauri cietajam iezim, varējis izrakt ap 100 pēdu dziļo akas šachtu, kas daudzu paaudžu laikā glāba cilvēkus un lopus no moku pilnām slāpēm un iznīcības. Protams, nevis akas rakšana, arī tās izmantošana dienišķām vajadzībām prasīja ne mazums pūļu, nolaižot ik reizes pie garas virves piestiprinātu smeļamo trauku un tādā pašā kārtā to atkal ceļot augšā. Bet kādas pūles gan būtu par lielām, lai tikai nepaliktu bez dārgās veldzes.

Bet bez šiem ūdens iegūšanas veidiem brīžiem gadījās vēl kāds trešais. Bija pa retai vietai zemē, kur kā īsta žēlastības velte, no zemes klēpja vai pat cietas klints pati no sevis lauzās ārā spēcīga ūdens strūkla. Kāda laime ceļiniekam nokļūt tādā vietā, uztvert trīcošām rokām spirdzinošās lāses un veldzēt iztvīkušās lūpas vai dzesēt karsto pieri! Tā bija īsta Dieva žēlastības stunda.

Visos šinīs cilvēka fiziskai eksistencei tik svarīgos gadījumos Lielais Mācītājs mūs māca saskatīt dziļas līdzības domas. Vai garīgās dzīvības un spēku izsīkums gan mazāk bīstams, mazāk mocošs par laicīgo? "Kā briedis brēc pēc ūdens upēm, tā mana dvēsele brēc" - pēc kā? taču pēc Mūžības veldzes. - Bet kā cilvēkam gūt šo gara veldzi, kas remdē mocošo dvēseles nemieru un piepilda dzīves tukšumu?

Aizvien ir bijuši tādi, kas apmierinās ar to, ko gadījums tiem devis: ar kādu acumirklīgu garīgu baudījumu, patīkamu sabiedrību, kādu mīļu vārdu no drauga mutes. Un tiešām: dažreiz izdodas uz brīdi apklusināt mocošo nemieru, aizmirst sarūgtinājumu, remdēt sāpes. Bet cik ilgi? Drīz dvēseles trauks atkal tukšs. Apvīst prieka ziedi, izsētie sēklas graudi nedīgst. Izgaist visas labās domas, labā apņemšanās paliek neizpildīta. Viss palicis pa vecam, un priekšā tas pats ērkšķainais tuksneša ceļš.

Bet ir arī citi, kas sapratuši, ka bez pūlēm un paciet̄bas kārotais auglis nevar krist klēpī. Tie ir neatlaidīgie meklētāji. Viņu prāts neapmierinās ar to, ko atrod gar virspusi slīdošais skats. Viņi meklē to, kas apslēpts dziļumā. Viņi rokas cauri vienam slānim, otram, līdz beidzot uzrok ūdeni, kas neizsīkst. Un viņu prieks ir liels, ka guvums, ko neviens tiem vairs nevar atņemt, ir vainagojis viņu pūles. Bet rūpes, kā dienas un darba svelmē nezaudēt iegūto mantu, kā atkal un atkal to atjaunot, māc arī viņus. Jo - "aka ir dziļa" un vajadzīgs "smeļamais trauks" un atkārtotas pūles, lai nepietrūktu spirdzinošās veldzes, kad tās visvairāk vajaga.

Vai šis neatlaidīgu pūļu un meklējumu guvums ir jau tas "dzīvais ūdens", par kuŗu runā Jēzus? - tā mēs jautājam. Vai tas tiešām kļūst pašā atradējā par "avotu, kas verd mūžīgai dzīvei? " - Vai tas pārvērš meklētāju, ka viņš sāk dzīvot jaunu, Dieva brīnumiem rotātu dzīvi, kļūdams pats no ņēmēja, prasītāja par devēju? - Ak nē! te nepieciešams vēl kas vairāk. Te vajadzīgs tas, ko piedzīvo Dieva apžēlotie, kad tie, dzīves tuksnesī iedami un, varbūt dažkārt jau izmisumam tuvi būdami, paguruši, kā Elija tuksnesī, kad tas teica: Kungs, man ir gan! ņem nu manu dvēseli! - piedzīvo brīnumu, atrod Dieva strautu, Dieva brīnumavotu tuksnesī, un dzerdami no tā, ar Dieva

J. Rozentāls - Pie akas

žēlastību kļūst paši par Dieva "dzīvā ūdens" avotiem, kas ap sevi rada jaunu dzīvi.

Ja ar atklātu skatu raudzīsimies cilvēces gaitās, visur varēsim atrast arī šos "Dieva apžēlotos." Tie ir tie, par kuŗiem raksti saka, ka viņi tuksnesi "dara par avotainu zemi" un "iet no spēka uz spēku", līdz tie ieiet Dieva mierā Viņa pagalmos (84. psalms).

Kad vērojam šos Dieva apžēlotos, tad mūsu lūgšana var būt tikai viena: Kungs, žēlo arī mūs, dari arī mūs par sava dzīvā ūdens avotiem. Kad esam tuvu spēku izsīkumam, liec, lai šie Tavi avoti atveŗas arī mūsos, lai laužas cauri cietai klintij un putekļiem, kas tiem klājušies pāri un mūs pašus pārvērš par mūžīgās dzīvības strautiem, par svētību sev un citiem.

Kungs, savam ūdens strautam
Liec plūst pa pasauli,
Nest jaunu dzīvi tautām
Un veldzēt dvēseli.

Lai tālās salas klausās
Lai katra auss to dzird,
Lai veŗas zeme sausa
Un ūdens dzīvs sāk virt!

MĀC. PĀVILS ĶIRSONS

TAM DIEVA VĀRDAM NEBŪS RIMT

3.

NEAPŠAUBĀMI, ka baznīcas karaliskākā daļa ir viņas iksvētdienas dievlūdzēji, no kuŗiem nāk draudzes dzīvība. Vienalga vai tie ir labi vai ļauni, farizēji vai muitinieki, bet kas nāk kopā Kristus vārdā, tur Viņš ir viņu vidū. Draudzes nedzīvo no nodokļu maksātājiem, bet no tiem, kas pulcējas dievkalpojumos. Tikai no sapulcinātās draudzes iziet tās teoloģ. pamatojums par draudzi kā Kristus miesu, kas ir vienīgā, kas piešķir legālitāti baznīcas svētdarbiem.

Ko tad prasa regulārie baznīcā gājēji no dievkalpojuma resp. spredika? Viņu prasības faktiski ir mazas, jo tie lietai piegājuši pašos pamatos, resp. tādā veidā, kā dievkalpojums no pirmdraudzes līdz mūsu laikam ir veidots. Parastais baznīcā negājējs min veselu rindu attaisnojumu - spredikī ir garlaicīgi, tanīs nav satura, tie pārāk racionāli vai juteklīgi, dziesmas ir veclaicīgas, māksliniecisko priekšnesumos neuzstājas īsti meistari, ziedojumu došana traucē viņa svētceri, viņš neko no dievkalpojuma nesaņem. Te pašos pamatos ir milzīgs pārpratums. Šie cilvēki domā, ka dievkalpojums ir kaut kas tāds, kas noturēts viņu labā. Jā, arī tas. Bet pats vārds dievkalpojums jau norāda, ka tā ir iespēja, kas dota viņiem ko darīt iepretim Dievam - kalpot Dievam, "Viņa vārdu teikt un slavēt" - "svētā glītumā".

Būtu pavisam vienkārši, ja dievkalpojumu varētu uzskatīt par kaut ko līdzīgu izrādei, kur klausītāji, krēslos atsēdušies, gaida ko viņiem sniegs - ar tiesībām par mācītāja monologu aplaudēt vai saukt "nost". Dievkalpojuma "drāmā" ir tikai viens skatītājs, proti, Dievs un mēs pārējie, ieskaitot, draudzi un mācītāju, esam līdzspēlētāji - ne skatītāji. Šim vienīgajam skatītājam mēs atnesam savu sirdzu upurus. (Prof. Maldonim bija kāds neaizmirstami skaists teiciens: "Ja tu neziedo, tad tu neziedi"). Arī tam, kas grib būt tikai saņēmējs, ir jāliec galva šķietamo kristiānisma paradoksu un žilbinošo patiesību priekšā, ka Svētā Gara dāvanas pieaug viņas dalot; atrodam to, ko pazaudējam, un paturam vienīgi to, ko aizdodam projām. Tā nostājoties pret dievkalpojumu, orātoriski viduvējs spredikis, visveclaicīgākā dziesma un katrs ziedojums kļūst par panākumu un ieguvumu tik ilgi, cik ilgi mēs paši esam klāt pasludinātajā Dieva vārdā saņemt drošību par Dieva žēlastību un gatavību atdzimt Jēzū Kristū. "Esi priecīgs savā Kungā, tad Viņš dos pēc kā tava sirds kāro."

Ar tikko sacīto nekādā gadījumā nav gribēts apgalvot, ka viss ir labi, ja draudzes locekļi apzinās savu pienākumu dievkalpošanā. Viss labi ir tikai tad, ja visi kopā kā draudze, tā mācītājs, kopējā kalpošanas priekā no sevis dod Dievam labāko. Bez šaubām, ka viscītīgākajam baznīcā gājējam un vispazemīgākajam tā Kunga priekšā un kalpošanas spējīgam ir dabīgas tiesības prasīt, lai viņam Dieva vārds ir pasludināts vislabākajā, skaistākajā un cēlākajā veidā, tik labi, cik vien tas mirstīgam cilvēkam iespējams; lai spredikotājs iemācās visu, ko vien runas mākslas atziņas spēj dot: stilu, formu, kāpinājumu un nobeigumu, ritmu, valodas daiļumu un skaistumu, balsi un kaut vai žestus - katrs sīkums, kas kalpo celsmei, ir labs. Bez tam baznīcas (arī katra atsevišķa locekļa) uzdevums ir evaņģelizēt un misionēt, Dieva vārdu izplatīt starp tiem, kas to nepazīst. Laikos, kas spējīgi nozagt cilvēka dvēseli un piesaistīt to simtām sekulārām, fascinējošām lietām, laikos, kad katrā tukšā dvēseles kambarī lielākajā steigā ievelkas septiņi velni, to pienākums, kas savās rokās tura evaņģelija dārgumus, ir pierādīt, ka dzīvība nāk no saules un ne no neona caurulēm. Ir jāmeklē līdzekļi šais laikos, kas ir tik spēcīgi, ka tie atrauj cilvēka galvu tik tālu atpakaļ, ka tas pār debesskrāpju šķorēm spēj saskatīt debesu dzidrumu.

Bet bez visa tā spredikī ir jāieliek kas nedefinējams un saklausāms tikai "ar trešo ausi", kaut kas tāds, kas runāto vārdu padara dzīvu. Kaut kur tas ir jāņem. Iedomāsimies mācītāju, kas sēž gaišā un skaistā kabinetā; uz galda atvērta Bībele, gar sienām plauktos modernākie Bībeles komentāri. Tur viņš nedēļu svīst, rakstot spredikī, un tad svētdienas rītā, nesaskāries "ar pasauli ļaunu" taisnā ceļā kāpj kancelē. Viņš ir meditējis, lūdzis un pārdomājis. Un tomēr te draud briesmas, ka šāds spredikis uzskrien pārāk lielos augstumos un neskar vairs klausītāju. Mums ir izveidojies uzskats, ka spredikošana ir mācītāja tīri personīga lieta. Tas ir tikai viņa uzdevums, kā viņš ar to tiek galā. Liekas, ka dažas sektes šai ziņā ir paturējušas skaidrāku galvu. Amerikas luterāņu "brotherhood" locekļi jau vairākus gadus pēta un propagandē uzskatu, ka arī spredikošana ir korporatīva akcija, kuŗas efekts ir atkarīgs no draudzes līdzdarbības.

Bieži ir apbrīnots Bilijs Grahams, viņa spēks un panākumi. Ko viņš pasaka citu, kā tūkstošiem mācītāju ik svētdienas kancelē? Neko, galīgi neko. Viņa uzrakstītie spredikī nav nekāds homilētikas paraugdarbs. Viņa ložmetēja taktiku var lietot katrs, kas nestostas, meklēdams vārdus, un kas zinā, ko viņš runā. Kas ir tas īpatnējais Bilija runā? Kas aizkustina tos, kas pēc spredika iznāk priekšā? Šo rindu autors, gribēdams apmierināt savu ziņkāri un vēlēdamies rast atbildi šiem jautājumiem, 1950. gada vasarā izlūdzās iespēju piedalīties Bilija evaņģelizācijas kampaņas sagatavošanā un norisē, lai pats ar savām acīm redzētu, kas un kā tiek darīts. Lieki aizrādīt, ka viņš šai lietai piegāja ar visiem parastajiem aizspriedumiem, kā - suģestiju, pūļa psiholoģiju un aktierismu. Bet nevajaga ilgi būt Bilija un viņa līdzstrādnieku tuvumā, lai redzētu, ka šie aizspriedumi ir nonsenss. Ne Bilijs suģestē klausītājus, bet gan pilnīgi otrādi. Neapšaubāmi, ka tā dzīvā gara dzirksts, kas Bilija runā sprēgā, nāk viņē caur viņa klausītājiem, draudzi. Kampaņas organizēšana ilgst gandrīz gadu. Bez techniskajiem darbiem uzsvērts tiek lūgšanas moments. Pilsētā, apm. Rīgas lielumā, ir izveidotas tūkstošiem lūgšanu grupas - baznīcās, mājās, kancelejās, tirgotavās, parkos, pie autobusu piestātnēm, kur ar nodomu vai nejauši sapulcējušos grupu kāds lajs vai garīdznieks ievada lūgšanā. Cilvēki sapulcējas un lūdz, lai pestīšanas vēsti, kas mums katram tik ļoti vajadzīga, spredikotājs pasludinātu tādā veidā, ka tā radītu viņā atdzimšanu. Ar vārdu sakot, Bilijs sēj tur, kur zeme sagatavota tik pamatīgi, ka pat sīkākajam graudam ir cerība uzdīgt. Šo zemes sagatavošanas darbu izdara viņa klausītāji.

Kas gan kādam var būt pretim pret šādu lietu izkārtojumu? Ja arī mēs spētu tikt vaļā no parastā saspīlējuma, kāds valda starp solu un kanceli, sprediķošana nestu daudz lielākus augļus. Draudze var būt mācītājam spēka un iejūsmas avots, un tad arī viņš var sniegt to, ko no viņa prasa. Bet pārāk bieži mēdz gadīties, ka taisni draudze ir tā, kas savu mācītāju garīgi iznīcina. Tātad sprediķošana nav tikai akcija no vienas puses. Tas nav nekas jauns. Pirmdraudzē to uzskatīja par lietu, kas pati par sevi saprotama. Panākumi ir tikai tur, kur draudze un mācītājs pasludinātajā vārdā vienojas Dieva slavēšanā. Mēs luterāņi ar savu vispārīgās priesterības uzskatu esam visi atbildīgi Dieva priekšā par savu baznīcu - kā sprediķotāji, tā arī klausītāji.

Starp daudz un dažādiem iebildumiem, kas nāk no klausītāju puses pret sprediķošanu, daži ir ļoti nopietni apzverami. Ir bieži dzirdēts, ka mācītājs runā "vāciski." Viņiem vienā ziņā taisnība. Ir vesela rinda vārdu, kas jālieto sprediķos, bet kas klausītāju vairumam ir "nepārkožami." Ja katrs mācītājs gribētu izdarīt mazu aptauju starp saviem draudzes locekļiem un pirmajam desmitam, ko gadas sastapt, neuzkrītoši prasītu, ko viņiem nozīmē vārdi - baznīca, grēku piedošana, Dieva žēlastība, pestīšana, tad būtu ļoti labi, ja šo vārdu jēga būtu dažāda vai kaut pat pretrunīga. Lielāka nelaime ir tā, ka klausītājam tie ir bez kāda jēdzīga satura, jeb piepildīti ar tik miglainu saturu, ka tie nenozīmē neko. No otras puses var jautāt, cik šo vārdu izpratne vispār kādreiz ir bijusi dziļa parastajam baznīcēnam? Bet ja šos vārdus baznīca nespēj ar saturu piepildīt, tad ir lielā mērā apdraudēta viņas eksistence. Tad tā ir spiesta sekularizēties un palikt tikai par sentimentālu sadraudzības biedrību. Nav brīnums, ja pamata jēdzieni ir neskaidri, tad arī viss sprediķis klausītājam nav vairāk nekas kā vārdu plūsma, kas aizšalkusi gar ausīm. Nav arī iespēju katrā sprediķī šos elementāros vārdus skaidrot; tad katrs sprediķis nepaceltos pāri katehezes līmenim. Gribētos apgalvot, ka šai jautājumā esam pienākuši pie viena no viskritiskākajiem punktiem mūsu baznīcas pastāvēšanā. Kristiānisms ir vēsturiska reliģija, reālizējusies laikā un telpā, dibināta uz faktiem. Tātad mācama. Ja klausītāju zināšanas par Bībeli ir mazas, kas reizēm līdzinās Bībeles zināšanu analfabētismam, tad arī sprediķošana nav sekmīga, bet tanī paliek robi, ko klausītājs aizpildīt nevar un sprediķotājam to darīt nav laika.

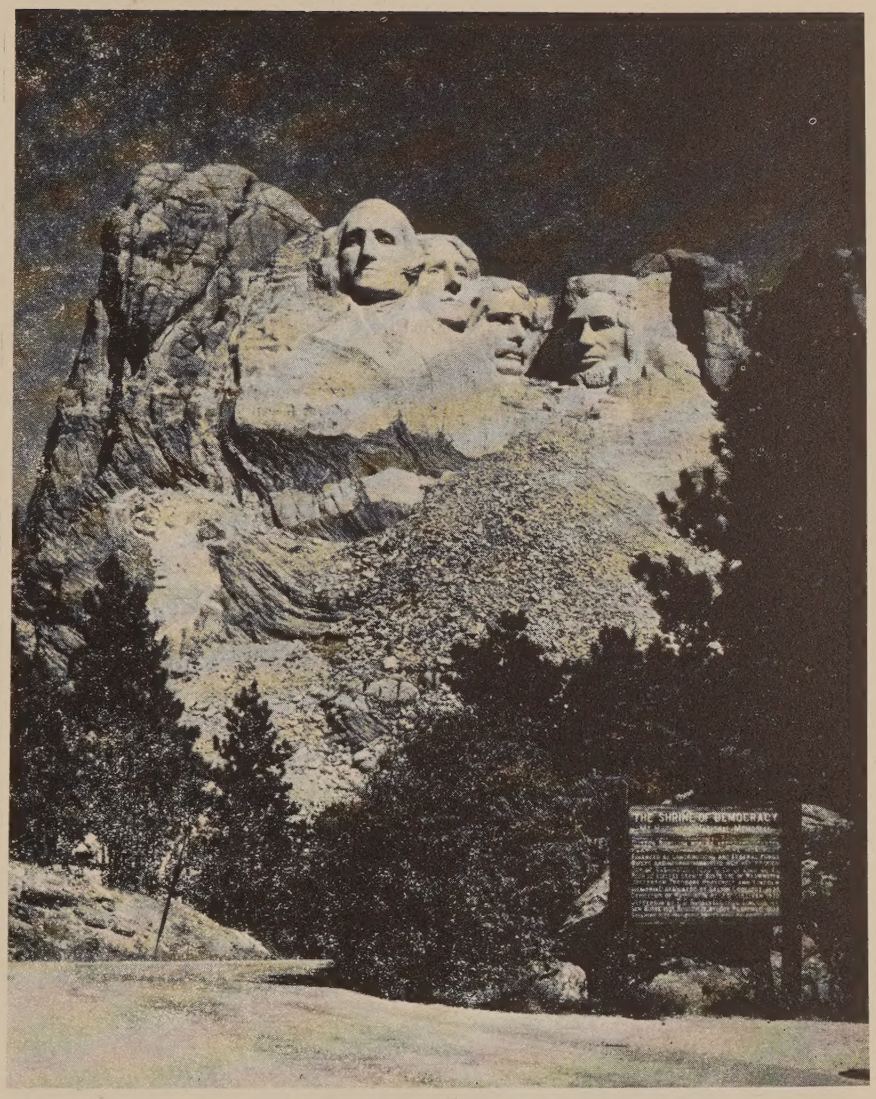

G. Borglums - Četri ASV prezidenti: Vašingtons, Džefersons, Teodors Rūzevelts un Linkolns, Black Hills, S.D. - četri, kas stāvēju̧ši stipri kā granits, kuŗā tie cirsti, par vissvarīgākajām cilvēka brīvībām - un reliģijas brīvība ir visu brīvību pamatā.

Otrs vērā ņemams iebildums ir, ka sprediķošana neatbilst reālitātēm resp. neatspoguļo reālās ikdienas dzīves sakarību ar evaņģeliju, t.i., baznīca mēģina it kā nobēgt kādā parastajam cilvēkam nesaprotamā garīgā plāksnē. Ja tas ir tā, tad tas ir iebildums, kas vērā ņemams vairāk kā kas cits. Diemžēl, mūsu uztverē t.s. garīgā plāksne nav kāda izolēta, atsevišķa kategorija. Tā manifestējas kopā ar fiziskām parādībām. Arī Vārds, kas tapa miesa, dzīvoja mūsu vidū, Betlemes silīte bija izklāta ar šīs pasaules salmiem un Golgatas krusts bija ierakts šai pasaulē. Ar šās pasaules problēmām cilvēks sastopas tikai, kamēr viņš še dzīvo. Tas nozīmē, ka reliģiozais cilvēks Dieva vārdā meklē atrisinājumu visiem jautājumiem, kas viņu konfrontē. Nav neviena lauka šai pasaulē, kur baznīca varētu pateikt, ka tas neattiecas uz viņu. No lielās grēcinieces līdz augstajam priesterim, no leprozā ubaga celmalā līdz spīdošajam romietim Pilatam, no Jūdas līdz Pēterim! Ja jau tagad atskan balsis, ka sprediķošana neatbilst dzīves reālitātēm, tad nebūs brīnums, ka pēc laika tās būs starp mūsu cilvēkiem vēl skaļākas. Mūsu dzīve ar pārnākšanu uz šo kontinentu nebūt nav palikusi vienkāršāka.

Tā uzrāda tendenci aizvien vairāk sarežģīties. Tās ir reālitātes, kas nav pārvaramas ar saldu sentimentu un dažām asarām par zudušām dienām. Nav arī nobēgšanas kādā garīgā plāksnē. Lietas, ko saucam par problēmām, faktiski nemaz nav problēmas, bet problēmas esam mēs paši, kā ar uzdevumiem un sarežģījumiem, ko dzīve tik bagātīgi izdala - kā mēs tiekam ar visu to galā. Ar to ir sacīts - ja dzīve nostāda mūs reālitāšu priekšā, tad ar reālitātēm problēmas arī risināmas. Baznīcas un kristīgās draudzes un atsevišķa draudzes locekļa reālitāte ir Jēzus Kristus; ne kāds skolotājs un priekšzīme, ne kāds bezvaras sapņojošs reformātors (ar tādiem arī tagad visa pasaule pilna), bet Kristus, dzīvā Dieva dēls, piekārts pie krusta, uzmodināts no mirušajiem, kas ar mīlestības upuri salīdzinājis grēcinieku ar Dievu, ar to Dievu, kas savā spēkā "no šiem akmeņiem var radīt Ābrāmam bērnus." Vai nu tā ir reālitāte, jeb mūsu "sludināšana un ticēšana" ir veltīga.

Nav arī vienmēr tā, ka klausītāji ir tikai tie, kas nāk ar pārmetumiem baznīcai, jo baznīca ir viņi paši. Daudzi no tiem, kas sēž solos, arī labi apzinās cilvēcīgās iespējas un robežas. Tie grib daudz ko attaisnot, un sevišķi mūsu inteliģence gudri runā par vispārēju kristiānisma krizi. "Apstākļi", mūžīgie apstākļi, ir tie, kas modernajam cilvēkam neļauj pacelties "zilo zvaigžņu chaosā". Šī atziņa var izrādīties par divdesmitā gadsimta lielāko muldēšanu. Pēc stūra akmens, ko nama cēlāji ir atmetuši, stiepjas miljoniem aziātu, afrikāņu un apspiesto rokas. Kristiānisms nav nedz krizē, nedz izsmelts. Tas ir atbilstošs visiem laikiem un apstākļiem. Jautājums ir, par cik mēs kristiānisma patiesības reālizējam (vispapriekšu katrs pie sevis paša) un tādi veidojam apstākļus, jeb ļaujamies apstākļiem, kas kā stulbs aitu bars aiznes katru Augustu Pasaules Apbraucēju uz bezdibeni.

Ja ar nedaudz vārdiem būtu jāatbild, ko mēs kā klausītāji vēlamies no pasludināta dievvārda, tad varbūt, ka daudzmaz varam vienoties šādi: Ne teorijas, bet evaņģelija patiesību. Ne morāles kodeku, bet pestīšanu. Ne ideālus, bet Dieva spēku.

MĀC. E. ĶIPLOKS

Pussimts gadi Kunga darbā

PRĀVESTA BERGA AMATA JUBILEJA

PIRMS piecdesmit gadiem Krievijā plosījās revolūcija un krievu armijas bezsekmīgi cīnījās pret japāņiem. Bija skaidri redzams, ka lielā valsts, kuŗas sastāvā bija iekļauta arī mūsu dzimtene, pārdzīvo smagu politisku krizi, kas skar arī garīgo dzīvi. Revolucionāri netaupīja baznīcas, traucēja dievkalpojumus, noturēja baznīcās mītiņus, aģitēja pret reliģiju. Parādījās brošūras ar ateisku saturu. Radās pirmie asins liecinieki no mācītāju vidus. Garīgā dzīve slīdēja uz leju.

Šādā laikā 1905. g. 2. jūlijā Vidzemes ģenerālsuperintendents Jēkaba baznīcā ordinēja mācītāja amatā teoloģijas kandidātu Edgaru Bergu. Ordinētais daudzējādā ziņā atšķīrās no citiem tā laika latviešu teologiem. Kamēr tie nāca no dievbijīgām un trūcīgām laucinieku ģimenēm, tikmēr viņš bija rīdzinieks un audzis labos materiālos apstākļos. Viņa tēvs Kristaps Bergs zēna gados bija ienācis Rīgā, piedzīvojis tās uzplaukumu, kļuvis turīgs, bet, pretēji daudziem citiem laika biedriem nebija nedz pārvācojies, nedz palicis par mantas vergu, bet upurēja daudz sava laika Rīgas Latviešu biedrībai, kuŗas dibinātājs viņš bija, īpaši biedrības teātrim. Augusts Deglavs savā kultūrvēsturiskā romānā "Rīgā" Kristapu Bergu ir notēlojis vienā no galvenajām personām. Liekas, tēva ideālisma iespaidā abi dēli nekļuva ne tirgotāji vai rūpnieki, ne arī pieslējās konservātīvajām pilsoņu aprindām, bet veltīja savu dzīvi sabiedriskam darbam, vadot to progresīvi pilsoniskā garā - Arveds Bergs avīžniecībā un politiskā dzīvē, Edgars Bergs - baznīcā.

1905. g. notikumi rādīja, ka jāmeklē jauni ceļi baznīcas dzīvē. Baznīca balstījās uz patriarchālo kārtību laukos. Bet tā bija pārveidojusies. Zemniekiem iepērkot mājas un kļūstot saimniekiem, bij radusies plaisa starp viņiem un kalpiem. Straujā rūpniecības attīstība kalpus bija aizvilinājusi uz pilsētām un, trūkstot strādnieku sociālai nodrošināšanai, bija izveidojusi proletariātu. Bija naīvi iedomāties, ka radušās pārmaiņas ir pārejoša rakstura un ka problēmas atrisināmas ar sīkstu turēšanos pie vecām darba metodēm.

Vācijā šādas pārmaiņas ļaužu dzīvē jau bija pamanītas un baznīca tām pievērsa vērību, konfliktus mīkstinādama ar iekšmisiju un kristīgi sociālu pieeju. Pirms stāšanās draudzes darbā Bergs devās uz Vāciju, lai iepazītos ar Bodelšvinga un Vicherna iestādēm Bīlefeldā un Hamburgā un redzētu, kā kopj draudzes rūpniecības un ostas pilsētās. Šo studiju augļi bija kāda Berga grāmatiņa par iekšmisiju. Cik zinu, Bergs bija pirmais no latviešu vidus, kam šādas lietas rūpēja.

Iekšmisijā Bergam tomēr neizdāca strādāt. Pirmā vieta viņam gadījās pavisam citā vidē. Tā bija nelielā lauku draudze Rubenē, līdz nāca iespēja ķerties pie liela pasākuma - organizēt jaunu draudzi Rīgā. Pastāvošās Rīgas draudzes bija

patronāta draudzes, kuŗās mācītājus cēla konsistorija kā Rīgas pilsētas rātes mantiniece. Pirms Pirmā pasaules kaŗa Rīgā varēja būt apm. 175.000 ev. luterticīgi latvieši, bet tikai 3 latviešu tautības mācītāji (Meijrens, Freidenfelds un Rozenbergs), pārējie visi bija vācieši. Izmantojot valdības nesen dotās iespējas, organizēt draudzes uz pašvaldības pamatiem, grupa inteliģentu latviešu 1912. g. dibināja Miera draudzi, kuŗai, pagaidām pulcējoties Jēkaba baznīcā, līdz Rīgas evakuācijai 1915. g. bija 5000 draudzes locekļu. Kad 1923. g. Jēkaba baznīca bija jānodod katoļiem, Miera draudze pārgāja uz Doma baznīcu un 1940. g. skaitīja 9000 locekļus.

Miera (vēlāk Doma) draudze, būdama galvenā saimniece Archibīskapa katedrālē, bija savā ziņā paraugdraudze. Viņas stāvokli vēlāk cēla vēl pastāvīgie pieslēgumi radiofonam, pārraidot dievkalpojumus. Šāds stāvoklis, saprotams, galvenajam mācītājam uzstādīja lielas prasības. Šai ziņā Bergam bija labvēlīgas dotības. Vispirms viņa smalkā gaume un izpratne liturģijas jautājumos un arī balss dotības. Mācītājs R. Zariņš, Berga ilggadīgais adjunkts, kādā rakstā pastāsta, ka Bergs ierosinājis vairāku garīgu koŗa dziesmu rašanos dievkalpojumu kuplināšanai. Bez tam Berga sprediķi ir labi sagatavoti, kodolīgi, loģiski pamatoti, lietotās illustrācijas rāda, ka viņš čakli lasa, sekodams literātūrai un notikumiem pasaulē. Ja arī sprediķis ir iepriekš sagatavots, draudzei priekšā ceļot, spredikotājs to no jauna pārdzīvo. Nesen, aicināts sarakstīt lūgšanas grāmatu, Bergs atteicās, motīvēdams, ka šis uzdevums prasītu pārāk ilgu laiku, jo viņš nekā nevarot uzrakstīt, ko iepriekš nebūtu cēlis draudzei priekšā un pats pārdzīvojis.

Prāvests Edgars Bergs

Kā Miera draudzes dibināšana, tā vēlāk īpašumu tiesības strīdi par Jēkaba un Doma baznīcām prasīja lielu taktu un sapratni. Arī šo īpašību Bergam nav trūcis. Tās nav mantotas audzināšanas ceļā, bet ir evaņģelija atbalss sirdī. Bergs ir miera cilvēks, kas savu viedokli pamato un izved savu gribu bez naida un pretestības. Par Rīgas pilsētas prāvestu viņš kļuva īsti nepateicīgā brīdī, tūlīt pēc lielinieku ienākšanas 1940. gadā. Iknedēļas mācītāju sapulces viņa vadībā baigajā gadā kļuva par īstu garīgu stiprinājumu. Arī vēlāk no 1945. - 1948. g. vadot garīgo dzīvi Vācijā britu okupācijas joslā, viņš parādīja labas ądministrātora dāvanas. Tagad viņš kārto latviešu baznīcas lietas Anglijā, kas nav viegls uzdevums, jo Anglijā vairāk kā citās emigrācijas zemēs ir nonākuši vieninieku un latviešu stāvoklis tur ir daudzā ziņā sliktāks.

Bergs ir bijis loceklis Vidzemes konsistorijā, Teoloģijas fak. organizācijas komisijā, Baznīcas Virsvaldē un ilgus gadus vadījis Brāļu kapu komiteju un Jaunekļu kristīgo savienību. Kam nācies ar viņu kopā darboties, tas būs ievērojis, cik pedantiski rūpīgs un noteikts viņš ir savos pienākumos, jo zina: katrs darbs tiek darīts Dieva valstības labā.

Ar mieru un pacietību Bergs ir panesis lielus zaudējumus. 1919. gadā, patveroties no lieliniekiem Anglijā, viņš zaudēja savu dzīves biedri Veru Lazdiņu. 1940. g. lielinieki apcietināja un notiesāja viņa brāli Arvedu. Kurzemes cietoksnī palika dēls Andris - slimnīcā ar amputētu kāju. Meitai Mirjamai Karlsonei bija daudz rūpju pēc kapitulācijas, kad skrīninga komisijas tincināja viņas vīru - virsnieku. Pag. gadā nomira prāvesta mazmeitiņa, iepriekš pārcietusi smagas operācijas. Panesība zaudējumos rāda, kas ir cilvēka spēka avots. Prāvestam Bergam šis avots ir Kungs Kristus, kam viņš kalpo jau pussimts gadus.

Archibīskapa prof. Dr. T. Grīnberga godināšana Eslingenā

Archibīskapu apsveic arī mācītāji un atsev. dr. locekļi no dzimtenes

Archibīskapa tēvs slimoja kopš šī gada marta mēneša sākuma ar vieglu gripu. Ārsti pielika visas pūles lai uzceltu archibīskapa tēvu no gultas, ka viņš varētu piedalīties lielajā un vienreizējā Dieva žēlastības dienā. Bet vēl pusotras nedēļas pirms jubilejas svinībām slimība nebija atstājusies, temperatūra arvien vēl lēkāja un vakaros šad tad uzkāpa pat līdz 37,8. Ārsti jau izteica šaubas, vai pašam jubilāram vispār būs iespējams piedalīties paredzētajās svinībās. Un tā nu rīkotājiem bija liela nervozēšana, vai izsūtītie ielūgumi, sakarā ar jubilāra saslimšanu, nebūs jāatsauc. Bet tad iestājās īsts, silts pavasara laiks, un līdz ar šo laika pārmaiņu izbeidzās arī slimnieka temperatūras lēkāšana. Ārsti archibīskapa tēvam atļāva siltajā pusdienas laikā jau uz kādu brīdi atstāt dzīvokli un pastaigāties ārā svaigajā gaisā. Un tā nu galā iznāca, ka jubilejas dienā archibīskapa tēvs bija atkal spirgts un možs, spēka un spara pilns, ka neviens to nevarēja ne iedomāties, ka archibīskapa tēvs vēl tikai pirms nedēļas piecēlies no slimības gultas.

Lielās Dieva žēlastības dienas svinības ievadīja vācu jaunatnes pulciņa pūtēju koris. 2. aprīļa rītā pēc plkst. 6-iem uz ielas zem archibīskapa tēva guļamistabas loga ieradās Eslingenas Dienvidu baznīcas vācu dr. māc. Šmits ar savu dr. jaunatnes pulciņa pūtēju kori, kas ik svētdienas rītu no Dienvidus baznīcas torņa atskaņo korāļus. Šoreiz vācu jaunieši spēlēja "Teici to Kungu" un "Lai Dievu visi līdz" Latvijas Ev. lut. baznīcas archibīskapam par godu. Tas nu bija liels un vienreizējs notikums mūsu Plinsavas priekšpilsētā. Daudzi samiegojušies cilvēki atvēra logus un skatījās kādēļ gan agrajā rīta stundā tik svinīgi tiek spēlēts. Un kuŗš nu veŗ vaļā savu logu, to mīļi un pazemīgi sveicina dr. mācītājs Šmits, paceldams savu cepuri.

Plkst. 9-os archibīskapa tēva dzīvoklī ieradās visi Rietumvācijas latviešu mācītāji ar archibīskapa vietnieku prāv. E. Bergu no Londonas un prāv. J. Teriņu no Stokholmas priekšgalā. Mācītāji nodziedāja korāļa "Teici to Kungu" pirmo pantu. Prāv. E. Bergs īsi apsveic visas Latvijas Ev. lut. baznīcas vārdā un beidz ar īsu pateicības lūgšanu. Pēc lūgšanas prāv. Bergs svētī jubilāru ar roku uzlikšanu. Šī apsveikšana, tāpat kā visa tālākā svinību norisa tika uzņemta filmā, nākošajiem laikiem par liecību.

Plkst. 18-os tanī pašā dienā sākās svinīgs pateicības dievkalpojums Eslingenas Dienvidus baznīcā. Dievkalpojumā ieradušies vairāk kā 450 dievlūdzēju, gan latvieši no tuvienes un tālienes, gan arī vācieši, baznīcas darbinieki - Virtembergas bīskaps D.Dr. Martins Haugs, Eslingenas dekans Hermans, vācu mācītāji. Pilnā sastāvā ieradusies arī visa Rietumvācijas Latviešu Centrālā Komiteja. Šo svinīgo un pacilājošo dievkalpojumu vadīja archibīskapa vietn. prāv. E. Bergs, asistējot prāvestiem J. Teriņam un Dr. V. Sanderam.

Baznīcas velvēs vareni skan kuplās draudzes korālis: "Tiem, kas šauro ceļu staigā, Svēts gaišums spīd no Dieva vaiga Un pušķo tos ar svētību..." Prāv. E. Bergs teic svētku sprediķi, savām pārdomām par pamatu ņemdams ap. Pāvila vārdus: "Jūsu aicinātājs ir uzticams. Viņš būs arī darītājs. Brāļi, lūdziet par mums!" (Tesal. 5, 24.25). Lūgšanu teic prāv. J. Teriņš. Svinīgā dievkalpojuma beigās altārī nostājas pats archibīskapa tēvs visā savā archibīskapa ornatā un ar savu gana zizli rokā. Viņam vienā pusē - prāv. E. Bergs, otrā pusē - prāv. J. Teriņš - - kā kādreiz sirmajā Rīgas domā. Atceroties svinīgos dievkalpojumus dzimtenē, daudzu acīs pamirdz asaras. Beigu vārdā archibīskapa tēvs apņēmības, pārliecības un paļāvības pilnā balsī pateicas Visuvarenajam Dievam par Viņa lielo žēlastību, mīlestību un vadību cauri dažādiem laikiem un notikumiem. "Bet šī diena man arī ir liela grēksūdzes un lūgšanas diena," saka jubilārs. "Daudz esmu iecerējis, daudz būtu bijis jāveic, un nu, raugoties atpakaļ, jāteic, ka maz, pavisam maz esmu varējis padarīt. Tāpēc šī diena ir arī lūdzamā diena. Man jālūdz lai Dievs ir man žēlīgs šeit un mūžībā." Tālāk, pieminēdams mūsu tautas postu, sāpes un cerības, sirmais virsgans aicina nezaudēt cerību. Pēc katras nakts nāk rīts. Pēc katrām bēdām Dievs visiem sāpju bērniem sūta savu žēlastības un svētības sauli. Šinī ticībā un cerībā uz Visvareno Dievu archibīskaps svētīja draudzi, latviešus trimdas tālēs, latvju tautu mājās, mīļajā ziemeļu dzimtenē. Dievkalpojums nobeidzās lielā pacilātībā un apgarotībā. Kājās piecēlusies lielā svētku draudze dziedāja beigu dziesmu "Lai Dievu visi līdz." Skaistu un neaizmirstamu muzikālu fonu visam dievkalpojumam deva prof. Aša Teichmaņa čella solo, ērģeļu virtuoza prof. Mecgera pavadījumā.

Pēc dievkalpojuma Dienvidus baznīcas lielajā zālē pulcējās vairāk kā 200 lūgtu viesu un apsveicēju pie tases kafejas.

Garo apsveicēju rindu ievadīja archib. vietn. prāv. E. Bergs, sveicinādams no visas Latvijas Ev. lut. baznīcas, kā arī no mācītājiem, Baznīcas Pārvaldes un draudzēm Lielbritānijā. Tad visai sirsnīgi jubilāru sveica Virtembergas zemes baznīcas bīskaps Dr. Martins Haugs, balstīdamies uz ap. Pāvila vārdiem - "ja cieš viens loceklis, cieš visa miesa" - - ja cieš viena baznīca, cieš arī citas. No LWF/WS darbiniekiem Rietumvācijā sveicināja LWF vadītājs Dr. R. Solbergs. Skandināvijas valstu, latviešu baznīcas, mācītāju un draudžu sveicienus nesa Latvijas Ev. lut. Baznīcas Pārvaldes priekšsēdis Zviedrijā prāv. J. Teriņš. Latvijas Ev. lut. Baznīcas Pārvaldes, draudžu un mācītāju sveicienus USA nolasīja Dr. V. Māsēns, pasniedzot adresi un sveicinot arī no korporācijas "Lettonia". Vēl sveic mājas tēvs - Dienvidus baznīcas mācītājs Šmits un vācu mācītāji un draudzes. No laicīgajiem pārstāvjiem pirmais sveicināja Latvijas pārstāvis pie Rietumvācijas valdības Bonnā - ministrs R. Liepiņš, paziņodams, ka sveicina arī no Latvijas sūtņa Lielbritānijā K. Zariņa un sūtņa uzdevumā pasniedza greznus sudraba svečturus. Tālāk jāmin Latviešu Centrālās Komitejas un Daugavas Vanagu pārstāvis LCK priekšsēdis plkv. V. Janums, Latviešu Centrālās Padomes priekšsēdis kapt. V. Zēgners, ģen. V. Skaistlauks (Lāčplēša kaŗa ordeņa dome), inž. Spr. Paegle (LSK galvenā valde), I. Dankere (YMCA, YWCA), bij. bundestaga loceklis un latviešu-vācu apvienības pārstāvis A. Eplee, tālāk - diplomāts Dr. V. Kalniņš (Latviešu korporāciju apvienība), E. Luetti-Ozoliņa kundze (tautieši Šveicē) un

daudzi, daudzi citi, kopā pāri par 25 apsveicēji. Bija daudz dāvanu un ziedu.

Sakarā ar daudziem darbiem un pienākumiem, nevarēdams ierasties tieši svinību dienā, nedēļu iepriekš pie archibīskapa tēva ieradās LWF eksekutīvās komitejas generālsekretārs Dr. K.E. Lundkvists no Ženevas, sveicinādams no LWF eksekutīvās komitejas un visu LWF apvienoto lut. baznīcu vārdā pasniegdams greznu adresi.

Ar greznām adresēm,telegrammām, vēstulēm un apsveikumu rakstiem archibīskapa tēvu bija sveicinājuši vairāk kā 500 latvieši visā pasaulē un arī no dzimtenes - mācītāji, draudzes,organizācijas un privātas personas. Starp apsveicējiem bija arī starptautiskas baznīcu organizācijas, to vadītāji - bīskapi un prezidenti visā pasaulē: LWF prezidents un Hanoveras zemes bīskaps D. Dr. H. Lilje, Kenterberijas archib. Džofrijs Fišers, EKD (Evangelische Kirche Deutschlands) prezidents bīskaps Dibeliuss, Rietumvācijas Apvienotās lut. bazn. bīskaps un Bavārijas zemes bīskaps D.Dr. H. Maizers, NLC prezidents Dr. Empijs, Igaunijas Ev. lut. bazn. archibīskaps Dr. J. Keps, Latvijas par. bazn. metropolits Augustins, Rietumvācijas bundestaga prezidents Dr. Eugens Gerstenmaijers u.d.c. Starp šiem daudzajiem apsveikumiem bija arī mīļi un sirsnīgi apsveikumi no dzimtenes, ir no mācītājiem, ir no atsevišķiem dr. locekļiem. Šie sveicieni pauda dziļu uzticību, mīlestību un paļāvību, ka Dievs vēl savu pēdējo vārdu nav teicis.

Archibīskapa tēva 85 gadu jubilejai veltītas arī vairākas dziesmas, starp kurām dzejnieces Elzas Ķezberes sacerēto dziedāja svinību noslēguma vakarā.

Nevar arī nepieminēt lielo sirsnību un mīlestību, kādu jubilejas gadījumā parādīja vācu prese, radiofons un vietējie iedzivotāji. Stutgartes un Eslingenas laikraksti ievietoja par archibīskapa tēvu aprakstus un fotografijas, bet pēc svinībām - garus, sirsnīgus un labvēlīgus svinību norises aprakstus. Arī Šveices prese rakstīja par Latvijas baznīcu, archibīskapa tēvu un mūsu tautas un baznīcas lielo traģēdiju.

Svinību beigās sirmais jubilārs patiecās visiem svinību dalībniekiem, godinātājiem un apsveicējiem tuvumā un tālumā, aicinādams neļauties bezcerībai, nesabrukt zem pārbaudījumu smaguma un nobeigdams vārdiem: ''Pēc katras tumsas ir jānāk rītam. To mēs zinām no pieredzes. Un tas nāks. Un varbūt, ka mūsu jaunās dienas rīts ir tuvāk, nekā mēs domājam. Aizmirsīsim pagātnes ļaunās nedienas, paļausimies un ticēsim vairāk Dievam un Viņa vadībai, dzīvosim vairāk tagadnei; mācīsimies no tās skolas, ko dod mums mūsu ienaidnieki, arī tā ir vērā liekama. Bet it īpaši dzīvosim nākotnei, kuŗa mums vēl priekšā, un kuŗā mums gaidamas daudzas Dieva baltas žēlastības un svētības dienas''!

Svinības nobeidzās vēlā pusnakts stundā, kad archibīskapa vietnieks prāv. E. Bergs teica svētīšanas vārdus un visi svinību dalībnieki vienojās dzejnieces Elzas Ķezberes archibīskapa tēva 85 gadu jubilejai veltītajā korālī, dziedot to pēc meldijas ''Ak, kaut man tūkstoš mēles būtu!'' - ''Dievs mīlestībā jāsastop.''

Māc. Elmārs Rozītis

Mūsu dienās

IECEĻOŠANAS IESPĒJAS UZLABOJAS

Ieceļotāju straume, kas pag. gada beigās bija gandrīz izsīkusi (61 ieceļotājs, kam galvojumu sagādājuši luterāņi), šā gada sākumā atkal nedaudz pieaugusi. Ar luterāņu galvojumiem līdz š. g. 30. aprīlim bija ieceļojuši jau 550 un līdz 1. jūlijam nāks klāt vēl kādi 3-400. Pēc tam ieceļotāju skaits, kā cer, katru mēnesi pieaugs. Tā, saka LRS (Luterāņu bēgļu aprūpes) direktrise Dr. K. Kakse, kaut arī mūsu palīdzība daudzus sasniedz vēlu, mēs tomēr cilvēkiem palīdzam.

Līdz 1. maijam LRS uz Vašingtonu nosūtījusi 3209 galvojumus. Apm. trešo daļu no tiem sagādājusi am. luterāņu baznīca, pārējās divas trešdaļas - radi, draugi u.c. Pašreiz meklē galvojumus 1680 ģimenēm, un LWF cer, ka LRS pieņems vēl vismaz 2400 galvojumus. Tas, saka Dr. K. Kakse, nozīmē, ka galvojumi, kuŗos paredzēta pajumte un darbs, gada laikā jāsagādā kādām 4080 ģimenēm. It sevišķi kļūmīgs stāvoklis, kā zināms, ir Austrijā, kur sakarā ar Austrijas miera līguma 16. paragrafu bēgļi Austrijā var tikt spiesti atgriezties aiz dzelzs aizkara. Bēgļi baidās, ka atsakoties atgriezties, tie zaudēs darbu un pārtiku. Tāpēc lokālās LRS komitejas pieliek visus spēkus lai galvojumus sagādātu. Ohaijo un Indianas steitos māc. F.M. Oto (Frederick M. Otto) un P.E. Hufmanis (Paul E. Huffman) katru nedēļu galvojumu vākšanai veltī vienu dienu. Minesotā 11 voluntieri apņēmušies galvojumu meklēšanai ziedot no vienas līdz četrpadsmit dienām katrs. Austrumpensilvanieši cer sadabūt 750 galvojumus. Līdz šim visvairāk galvojumu savākts Ziemeļilinojā, Ohaijo un Indianā, Ņujorkas pilsētā, Ņujorkas steitā un Ņudžersijā.

Dr. Kakse skubina lokālās komitejas galvojumu sagādē pielikt visas pūles, jo katrs galvojums ir svarīgs. LRS, viņa saka, pārstāv piecpadsmit tūkstoš lut. draudzes Amerikā, un 4000 bēgļu ģimenēm pajumti vajadzētu rast. Vissvarīgākais galvojumu sagādē ir darba devējs, un tādu daudzreiz grūti atrast. Bet event. galvojuma devējam būtu jāieskaidro, ka arī tādā gadījumā, ja darba devējs un ieceļotājs - darba ņēmējs, kā dažreiz, diemžēl,gadās,nevarētu saprasties, darba devējs taču nezaudē vairāk kā tad, ja to būtu atstājis amerikānis. Ja bēglim ierodoties, darba devējam strādnieks vairs nebūtu vajadzīgs, baznīca un lokālā LRS komiteja palīdzēs bēglim sameklēt citu darbu. Te, protams, var būt palīdzīgs arī galvojumā paredzētais darba devējs, bet spiests to darīt viņš nav.

APVIENOŠANĀS CENTIENI AUSTRĀLIJĀ

Parasti domā, ka apvienošanās centieniem lielākais šķērslis dogmatiskas pretešķības. Ka patiesībā tas ne katrreiz tā, starp citu rāda arī notikumi Austrālijā. Abas Austrālijas lut. baznīcas - Apvienotā ev. lut. baznīca Austrālijā (UELCA) un Ev. lut. baznīca Austrālijā

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

(ELCA) dogmatiskajos jautājumos sapratās jau pirms divi gadiem, tālākie apv. centieni tomēr pagaidām nonākuši strupceļā. Iemesls - nav iespējams saprasties jautājumā par attiecībām ar ārzemju lut. baznīcām. Lieta tā, ka UELCA ir Luterāņu pas. federācijas (LWF) locekle, turpretim ELCA sadarbojas ar Misuri sinodes lut. baznīcu ASV.

Garīgā dzīve tomēr tāpēc apsīkusi nav. Kā LWF informācijas birojs ziņo, nākamruden iznāks Jaunās derības jauns izdevums arundu (Centrālaustrālijas iedzimtie) valodā. Grāmatu iespiedīs Britānijas un Ārzemju Bībeles biedrība. Tulkojumu revidējis antropologs Teds Strelovs, kuŗa tēvs, Hermansburgas Misijas biedrības lut. misionārs, darbojies arundu vidū.

Lielu aktivitāti Austrālijas lut. baznīca parāda arī audzināšanas jautājumu kārtošanā. UELCA, kuŗai ir 40.000 locekļu, kopš 1945. g. izdevusi gandrīz pus milj. mārciņu (apm. $1.120.000) dažādu institūtu - semināra, koledžu un tautskolu celšanai un paplašināšanai. Dienvidaustrālijas un Viktorijas distrikti nolēmuši celt koledžu Adelaidē. Pasākums izmaksās apmēram 173.000 mārciņas un darbi jau sākti. Imanuela koledža (tā tā sauksies) būs viena no modernākajām Austrālijā. Starp citu tiek vākti arī līdzekļi Ziemeļadelaides teol. semināra paplašināšanai. Austrālieši domā, ka vēsturnieki pašreizējo gadu desmitu UELCA baznīcas dzīvē bez šaubām saukšot par periodu, kad konsolideta kristīgā audzināšana. Ja pirms 1945. gada ne vairāk kā 150 bērnu saņēma audzināšanu baznīcas garā, tad tagad tādu jau ir kādi 800, izteicies kāds Austrālijas lut. baznīcas darbinieks.

VAI ZVIEDRIJĀ SIEVIETES TOMĒR ORDINĒS?

Par mācītāju trūkumu Zviedrijā Mājas Draugā jau ziņots. 10 norvēģu mācītāji, kas nesen aicināti kalpot zviedru draudzēs, neko daudz līdzēt nav varējuši, un maz cerību, ka to varēs arī turpmākie norvēģu talcinieki, jo norvēģiem pašiem jūtams mācītāju trūkums. Tāpēc joprojām dzīvi tiek debatēts par sieviešu ordinēšanu. Cik bīstami tomēr šais debatēs iejaukties un - galvenais - ieņemt sievietēm nelabvēlīgu nostāju, rāda notikums ar kādu zviedru mācītāju, kas jautājumu iztirzājis savai draudzei no kanceles un iztirzājuma noslēgumā izsaucies: "Lai Dievs mūs pasargā no sieviešu kārtas mācītājiem!" Šī lūgšana, kā ziņo dāņu baznīcas laikraksts "Kristeligt Pressebureau" par nabaga vīriešu kārtas mācītāja galvu izsaukusi veselu pārmetuma krusu un nevien sabiedrībā, bet arī presē, tā kā vietējais bīskaps juties spiests "vainīgo" aizstāvēt. Jaunā derība mums nemāca, bīskaps paskaidrojis preses pārstāvjiem, ka sieviete būtu aicināta mācītāja amatam un ciktāl viņš varot spriest, visai baznīcai vajadzētu lūgt, lai Dievs "baznīcu pasargā no tām pretešķībām un likstām, kas baznīcu piemeklētu, ja parlaments piešķirtu ordinācijas tiesības arī sievietēm. Tā kā Zviedrijas parlaments pagaidām uzskata par prātīgāku ļaut baznīcai pašai jautājumu izlemt, debates turpinās un, kā redzams, debašu laikā ne katrreiz cietējas ir tikai sievietes.

R. G.

MĀJAS DRAUGS
PUBLISHED BY THE NLC DIVISION OF AMERICAN MISSIONS, 327 So. LaSalle St., Chicago 4, Illinois, U.S.A.
Redaktors: māc. Osvalds Gulbis.